

➤ FRA PRESIDENTEN

Egen kompetanse, tidligere erfaringer, rammevilkårene eller geografi påvirker legens anbefalinger. Men tilrettelegger vi godt nok for at vi kan ta de gode valgene sammen med pasientene?

Om variasjon og kloke valg

Min praksis er forskjellig fra din praksis. Og den ene pasienten er ikke lik den andre. Det er helt naturlig – og riktig – at bruken av helsetjenester varierer. Det er god medisin. Men det er problematisk når variasjon oppstår uten at vi kan forklare det utfra pasientens ønske eller sykdom i befolkningen. Slik uønsket variasjon kommer både av over- og underforbruk av helsetjenester, og begge deler har uheldige konsekvenser både for pasientene og for samfunnet. Det er også truende for legers integritet.

Legeforeningen ga i fjor ut rapporten *For mye, for lite eller akkurat passe? – om variasjon, over- og underforbruk i helsetjenesten*. Rapporten beskriver problemet og ser på tiltak for å redusere uønsket variasjon.

Ett av disse tiltakene er Legeforeningens versjon av den internasjonale kampanjen «Choosing wisely», som forberedes i disse dager. Dette kan sees på som fagmiljøenes varslingskampanje overfor seg selv, og en anerkjennelse av at pasienter ofte blir testet, utredet og behandlet for mye. Og av og til for lite. For selv om kampanjen handler om overforbruk i helsetjenesten, er underforbruk også et problem for pasientene. Vi må bidra til at pasientene får den behandlingen som til enhver tid er best.

Det er mange ting som påvirker legens anbefalinger; egen kompetanse, tidligere erfaringer, rammevilkårene eller geografi. Pasientene kan også ha opplevelser og erfaringer som påvirker deres valg av helsetjenester. Men vi må spørre oss om vi tilrettelegger godt nok for at vi sammen kan ta de gode valgene. Kampanjen «Choosing wisely» er kjent fra mange land og retter seg nettopp mot dette møtet mellom lege og pasient. Tanken er å fremme god informasjon og kommunikasjon som grunnlag for å ta kloke valg.

Kampanjen har sin styrke i at det er den enkelte fagmedisinske forening som bestemmer hva som er uønsket variasjon i utredning og behandling innen sitt fagfelt. Legeforeningens fagmedisinske akse er fronten i fagutviklingen. Hver enkelt fagmedisinsk forening må definere hva som er viktig og nødvendig utredning og behandling, og lage en liste med anbefalinger innen sitt fagfelt. Deretter skal pasienten involveres i samtalen med den enkelte lege. Samtalen struktureres rundt noen enkle standardiserte spørsmål; trenger jeg denne testen, prosedyren eller behandlingen, hva er risikoen og bivirkningene, finnes det gode, mindre risikable alternativer og hva skjer om jeg ikke gjør noe.

Dilemmaer knyttet til over- og underbehandlinger er viktige for alle leger. Vi møter det nærmest daglig knyttet til kliniske problemstillinger. Debatten på Landsstyremøtet i 2016 viste tydelig et ønske om at Legeforeningen går i bresjen for riktig bruk av helsetjenester. Rapporten om uønsket variasjon gir oss et godt grunnlag for å løfte debatten i offentligheten. Kampanjen gir oss verktøy til å ta det ett skritt lenger – i møtet med pasienten. Det er godt pasientsikkerhetsarbeid og god medisin.

Marit Hermansen
marit.hermansen@legeforeningen.no
president